

# EntwEEfhu AwifEs.

59. *gada=gahjums.*

Alt. 48.

Trefchdeenâ, 26. Novemberî (8. Dezemberî).

1880.

Nedaktora adresa: Pastor J. Weide, zu Neuhausen pr. Hasenpoth, Kurland. — Ekspedicijos Besthorn fga grahmatu-bohbe Jelgavā.

Latweeschu draugu beedribas gada sapulze sch. g. 4. un 5. Dezemberi Nihgå tiks notureta. Muuseumā (steiernamā) runas eefahksees pulksten puszel 120s preeksch pusdeenas. Wifus beedribas lohzeklus saluhds

**A. Bielenstein,  
t. l. presidente.**

Nahditajs: No eeksfemehm. No ahrsemehm. Wisjaunakahs sinas. Par beedribu gada-grahmatu. Manfreds Belmonte, ieb: laupihts grahfa dehls. Drupas un druskas. Atbildeis. Sludinafchianas.

No effect seems

**Pehterburga.** Finanz-ministeris A. Abasa, famas ministerijas eerehdnaus 15. Novemberi peenemdams, issazija, ka Kreevijas finanz-buhfschanas esohf gruhtas, bet esohf zerams, ka schihs gruhtibas buhfschoht pahrwaramas. — **Zelu-ministeris**, generaladjutants Pofjets, 13. Novemberi aissbrauzis us Liwadiju. — **Tauno 25-rublu kredit-biletu musturis** jau esohf apstiprinahts, un dohmā, ka finanz-ministeris drihsūmā liks jaunahs kredit-biletes pret wezajahm apmainiht. Ka finams, starp wezajahm ir lohti dauds nerikti, kas esohf lohti labi pakalstaftas. — **Pehz zeetumu wirswaldes finahm eekschleetu ministerijā** isdohfchoht preeskch arestanteem nahkoscħā gadā wairak nekā 10 milj. rublu. Schihs isdohfchanas augohf gadu no gada. Schini gadā preeskch minetā noluħka bij nospreesti 9 milj. 916 tuhlf. 252 rubli. Bet schi summa jau isdohta, un eekschleetu ministeris bij pepsests, no valsts-padoħmes isluhgtees wehl  $1\frac{1}{2}$  milj. rublu. Iai schini gadā waijadsgħahs malkafchanas waretu isdariht. — **Finanz-ministerijā** pażahw ihpafch kapitals preeskch fakarmu buhweschanas. Pehz „Beregħ“ finahm schis kapitals schim briħscham esohf 35 milj. 914 tuhlf. 210 rublu leels. Minetais kapitals fakrahjeeś no taħs naudas, ko małfa ja tie laudis, kuri, eelkams wehl nebij eewesta wiċċapriġa fakra-klausiba, gribja atswabinatees no fakar-deenesta. — Pet. „Herold“ weħst, ka schini deenās ħarkowā useeta flepuna drukatawa, pee kam diwi personas, wiħreitħi un feweetħi, apzeettinati un nosuħtiti us Pehterburgu. Dohmā, ka tas esohf swariegħ loħms.

**Jelgawa.** 6. Novemberi te natureja pilfehtas-ohmes sehde-  
fhanu. Atnahkuschi bij 41 pilfehtas-weetneeks. Senak bij nospreests,  
ka pilfehtas-sekretiera amata laiks noseekams us 15 gadeem; bet gu-  
bernas-walde preeksch pilfehtu darifchanahm — ne-apstiprinaja scho spre-  
dumu. Scho rakstu nolasijuisti, dohme nospreeda pilfehtas-waldei  
doht pilnwaru, par gubernas-waldi preeksch pilfehtu darifchanahm  
schini leetā suhdsetees pee waldochā senata.

Jelgawas Latweeschu beedriba isrikloja Jelgawā, 6. Novemberi sch. g., teateri un balli. Uswests tika „Rihgas sehnt“. Teateris tika sphelehts itin flaweni, un wareja nomaniht, ka teatera akteeri un aktrises ar leelu ruhpibu un ismanu bij fagatawojuschees. Naw jau nemas ilgs laiks, tamehr mums Jelgawā Latweeschu teateris radees, un waram preezatees, ka Latweeschu beedribas teateris raschēni plaukst un set. Lai gan laiks tajā deenā bija lohti leetains un zelsch dublains, tomehr teateris un balle bij itin labā mehrā apmekleti.

## Beefons

No Leelupes un Babas esara kasteem. Sché pluhdi leelu  
skahdi padarijuschi, — wiswairak pée seena. Iau lihds festdeenai,  
8. Novemberim, no Jelgawas us leiju, lihds Kalnzemiam un tahlak  
ledus nogruhdis un isahrdijis waitak nelā septindesmit laudsēs, un  
uhdens dauds kahpostu, krei wehl laukōs atradahs, aisskalojis proh-

jam, un tāpat bedrēs gandrihs wifur kartufelus famehrzejis, jo Leel-  
upei schē semi kraſti. Kartufeli bij zaur tam ar steigſchanu jaahr-  
dohd un krita zena no 150 us 72 kap. puhrā. — Bet min. ſeitdee-  
nas wakarā wehjſch atmetahs peepeschi juhrā (seem.-reetr.) un puhta  
lohti ſtipri, zaur ko uhdens fazehlahs wiſaugſtaki, un it ihpaſchi Ba-  
bas eſara tahlu par kraſteem pahrpluhda. Jau naakti preeſch tam,  
ſtipram deenwidus wehjam puhschoht un zaur eſara leelako iſplatijumu  
— malās wairſ neſaturetais ledus bij eſara leijas galā kahdas 15 laudſes  
fadſtinis laukōs un meſchmalās, un eſara augſchgalā (kur eſars ar Leel-  
upi faweeneyohts) ledus, fahkdams eet, bij no tur atrohdoſchajahm fa-  
lahm daudſ laudſes pa eſaru iſkaiſijs. Bet nu wehjam us reis juhrā  
puhschoht, eſara leijas galā wehl leelajā puſe valikufchais ledus tika  
ar leelu waru dſihts us ohtru puſi, kur wiſgaram ſimteem feena lau-  
dſchu atradahs. Tahs wiſas bij ihſa laikā kā flauzicht noſlauzitas,  
tā kā wiku weeta nebij wairſ poſihſtama. No rihta bij leelahs kau-  
dſes, zita lihds 10 weſumu feena faturoſcha, tik kā masas gubinas  
eeraugamas; daudſas wairak nečā werſti tahlu aifdſihtas un leelajā  
uhdeni pawifam fa-ahrditas un noſuduſchais. Wiſwairak Salneekem  
zaur ſcho pohtu jazeefch, jo dascham wiſs laukā atrohdoſchais ſeens,  
zitam lihds trim laudſehm, aifgahjis bohjā, tā kā drihs ween peestah-  
ſees truhkums un buhs lohpi jaſahrdohd; jo wehl naw ſinams, waj  
no iſkaiſitā feena buhs kas dabujams rohkā, un waj tas ari mas wairſ  
derehs. Seena zenaſ zaur to faſneedſa nedſirdeſtu augſtumu; pehrn  
malkaja birkawa 4 rublus, un tagad 10 rublus un wehl wairak; —  
tihri netizams, ka tik angſta zena buhs paleekofchais.

No Dohbeles puſes. Ne ſen atpakač eebraukufchi Tſchigani kahdās N. pagasta mahjās. Sché tee plijufchees wirſū, lai dohd wi-neem dahwanas, — ko, ſinams, ari tee dabujufchi. Bet weena peedſihw-neeka (nohmneeka) feewa dahwanas ſcheem naw wiſ dewuſi un fazijufi, ka dahwanas nedohs, lihds ſchee preeſch winas „kahrtis iſliks“. Tſchiganeete tuhlit „kahrtis“ iſllahj un no tahn nolafa, ka winai (nohmneeka feewai) un winas familijai buhſchoht wiſada laime nah-kotnē; bet winai efoht ari nelaime nolemta, winas lohpus buhſchoht kahds „tauns zilweks“ apburt un „notaiſiht“, bet ſcho nelaimi winai waroht lehti nogreest; lai tik wina nokaujoht aitu, un galwas un kahjas lai eedohdoht winai (Tſchiganeeti), tad wiſ buhſchoht labi, un wina (nohmneze) buhſchoht „tauno zilweku“ fawā lohpu ſtallī notwert. Nohmneeka feewa ſteidsahs tuhlit aitu flakteht un eedohd Tſchiganeeti aitas galwu un kahjas un wehl zitas dahwanas „pribaukahm“, un Tſchiganeete atkal aiseet fawu zeļu.

Kad tumfhee mahri heigfees laudis,

Un sad tee prahtha gaifmu baudih&?

No Naudites. Minetä pagasta Grafsdu-mahjās dsihwodama meita (kalpone). Lävise Pikeeris, ir nakti no 26. us 27. Oktoberi pakahrupees. Nelaimigā bij salmu schkuhnī latau pee spahres pee- fehjuusi un tanī pakahrupees.

26. Oktoberi sajūstī, ka lākis sahpoht, un nowakarēs nosuduši. Mahju laudis sahkušchi winau mekleht; bet kad nekur ne-atradušchi,

tad tai wakarā waits nemeklejuschi. Ohtrā rihtā ir usgahjuſchi nelaimigo — ſchluhnī karajotees. Kamdeht fawu dſihwibū ir pa-ihſinajusi, naw ihſti ſinams. Mahju laudis faka, kā jau ſenak nelaimigā fazijusi, kā buhſchoht „galu few daritees“, un tanī wakarā preefch nelaimes notiſſchanas eſoht bijuſti lohti noſlumufi, un fazijusi, kā winai nu buhſchoht beidsamā naſts. — To naſti no 7. uſ 8. Novemberi usgahja lahdē Schlagunes ſaimneeks ne taſlu no Raudites K. W. mahjahm, meſchā, zela grahwī, ſchi pagasta L. ſaimneku ne wiſai dſitā ubdens pantschā noſlihkuſchu. Nelaimigais bijis to deenu Dohbelē tirgū, un mahjā brauzoht bij minetā weetā no tiltina grahwī no- gahſees, kur tam rati bij wirſū uskritischi un ſchis tā noſlihziſ. — Augſham minetā pagastā ari dibinajoht labdaribas beedribu. Statuti eſoht, kā mums lahdē no dibinatajeem ſtaſta, 2. Novemberi eelſchleetu ministerijā eefneegti deht apſtiprinaschanas. — Uſ tam wehlam dauds laimes!

No Jaun-Sesawas. Nakti us 8. Novemberi, kā dsirdam, mehginajschi sagli Jaun-Sesawas Buku-mahjās aitas sagt. Bijuschi kahdi 6 wihri, un jau praktejuschi zitas aitas wesmā; bet kahdi Pehterwaldes eedshwotaji scheem usbrukschi wiršū, kad schee patlaban sehjuschi aitahm kahjas kohpā. Sagli wehzinajuschi ar nuhjahm un draudejuschi, kā buhschoht nosist, ja klaht eeschoht; schee nu manijufchees nohst un braukuschi us minetahm mahjahm pasinoht. Gan Buku laudis striguschees saglus guhstiht, bet schee jau bijuschi prohjam. Kā dsirdam, zitas aitas pahrskrejhjuschas mahjā, un sagli tik weenu aitu spehjuschi lihds panemt. — Tai pašchā nakti esohrt ari Lihku-mahjās blehjschi tahdu pat nedarbu pastrahdajujschi. — Ne sen Buku-mahju faimneekam esohrt Dohbeles meestinā Sirgs nosagts. Sirgs ar cejuhgu un kamanahm tohp rehkinahts pee 200 rubl. Sundulis.

Edinu-tirgus Leel-Behrse topa schogad noturechts trefchdeen,  
15. Oktöberi. Tirgus bij Klaijaks, nekà Lambartös. Leel-lohpi bij  
deewsgan dahrgi. Par aitu dsirdeju prasam „6 rbl.“ Zik sigrig mak-  
saja, nemahku teikt; lehti gon nebija. Leisch, kà arweenu, tå ari ta-  
gad, ar sohsu wesmeem bij eeraduschees; bet tahs ari bij deewsgandahr-  
gas; prafija par masu wahsu putnium  $1\frac{1}{2}$  rbl. Bes tam wehl bij  
pohdneeki, klempneri, dreimani un vaunu Schihdini, kas sawas leetas  
rindas bij sakrahmejuschi. Krohdsineku- un defu pahrdeweju bohdes,  
kà ari nehgu feewinas ar nehgu tohwereem bij tagad mas eeraduschahs.  
Preefsch ispreezafchanahs jaunakeom laudihm neweens nebij sawu telti  
uszechlis. Ari netruhka tahdu, kas ispreezafchanahs labad bij atbrau-  
kuschi. It ihpaschi leela vateiziba muhsu „fkaist-azigahm jaun-  
kundschahm“, kas nebij kuhtras bijuschas „Edinu“-tirgu ar sawu  
klahtbuhfchanu usjautrinahrt. Par tirgus kahrtibas trouzeschahnu zaur  
„eesiluschahm“ galwinahm nebij jasuhdsahs.

Tikai janoschehlo, kā tē „Tschiganu bari“ kahdā tuwejā krohgā tagad pehdejōs tirgōs leeliski usturahs un, kā dsirdams, dascham brau-zejam zelā stahjoh. Tā to wakaru preeksch minetā tirgus tikuschi kahdi pahris zela-brauzejū is kaimineenes no Tschiganeem apstahti. — Löhti wehlejams buhtu, kād zeen. Leel-Behrses muischās-polizeja schi-ni sinā sawu wehribu wairak us tam greestu un ne-attautu Tschiganeem tē til leela pulkā apmestees. — Ari sīrgu- un kabatu-saglu bij deewsgan. Kahdai seewinai tikuschi kahdi rublischti naudas islabatas is sagti, un pee St.-krohga tizis us ahtrahm pehdahm sīrgs no „lehnes“ nosagts. Gan dñunuschi blehscheem pehdas, bet nedabujuschi. Seedons.

No Leepajās īno, kā leelajā Ramsajas dāmī - alus - bruhsī iš-  
bruhswejoht par godu lihds pahri par 80 tuhkf. rubl. alutina. Lee-  
pajās pīlfehtā, kā dīrīd, ari ikskatru deenu īsdieroht 20 tuhkf. bute-  
ku alus. — Leepajā tagad buhwē jaunas, waren leelas, 6 tahshu  
augītās — dāmī - sudmalas, kas buhs drihs gatawas. — Leepajās  
ohystā esohit, pebz tūgineeku siuahm, lihds 5. Novemberim ūchini gada  
jau eenahkušči 1566 tūgi un išgahjušči ar daschadahm prezehm pees-  
lahdeti 1554 tūgi. Sinotajs.

Leepajā par pilſehtas-galwas weetneku ir eewehehts pilſehtas-waldes lohzelis Wohlgemutha kgs. — 27. Oktoberi iſgahja tas pee Grobbinas pagasta peerakstītās, Leepajā ilgaku laiku pee Rieges ūga darbā stahwedams strahdneeks Andrejs Petersons, preefch fawas faimneežibas malku virkt, un naw wairs no augščam minetahs deenās mahjās vahrgahjis. Dſiti apbehdinatā feewa luhds wiſus zilwelku draugus, jeb-lahdas ſūnas par winas wiħru „Leep. Paſtn.” redakzijā eežneegt. A. Petersons bij geħrbees pelekas wadmalas uſ-walkā. Naudā tam bijuſchi lihds 20 rublu. — Ari meħs luhdsam, kas jeb kur A. Petersonu buhту redsejuſchi — mums laipni paſinohħ; apbehdinatā feewina, ruhktas asaras ritinadama, nesin fawās behdās kur twertees, kur vebz nodiħbwo teem 20 laulibas-qadeem aqgħabdnexx

til peepeschi nosudis. Luhdsam Latweeschu laikrakstu zeen. redakcijas, fcho sinojumu sawas fleijas nodrukah, warbuht ka zur tam waretu apbehdinatai seewai kahdu dauds-mas apmeerinadamu sinu pasneegt.

„Leepajās Pasteneeka“ 44. nummura ūch. g. ir sinohits par teateri, kas 20. Septembris Zihrawā israhdihts tapis, un ihypašhi pee tam tohp fazihts, ka lāhdē turenes skholotajs. Fr—mana ūgs, kas eefahkumā pats par lihdspehlelaju peedahwajees, vēzgalā firds—apsinashanas labad no spehleschanas atkahpees. Ta sīna esohit nahkuſi (tā „Leep. Past.“ pēſihmē) no B. S. (Baltijas Semkohpja?), bet to es nesīnu, waj ta sīna ween no tur zehluſees, jeb ari wiſs tas, kas sīnai veelikts klaht. Lai ir kā buhdams, to war redseht, ka „Leep. Past.“ tāhs tur iſteiktahs dohmas kā ūsim patihkamas ir peenehmis; to war ūaprast ne ween no tam, ka winsch to raksteenu uſachmis, bet ari no pēſihmejuma, ko z. redakzija pati no ūewis ūeeliukusi klaht. Es waru faziht, ka man to laſoht firds ir ūahpejuſi, un man ūchkeet, ka dascham ūitam laſitajam tāpat buhs gahjis. Tē buhtu jaſautā: „waj teatera ūpehleschana ū-aet labi ūohpā ar ūkholotaja amatu un gohdu, jeb nē?“ Man leetahs, ka ūchi jautaschana nebuhtu wiſ ar nīcnee-a-johkeem un nejauku iſsohboſchanu pee malas metama. Bet ja ari Fr—mana ūgs un wiſa amata-beedri buhtu par dauds bailigu prahtru ūchinī leetā parahdijuschi, tapehz ka ūchi teatera ūpehleschana nebuhtu ūalihdsinajama tai ūpehleschanai, kas pilſehtās kaiji preeksch publikas tohp israhdita, bet ka ir beswainigs preeks bijis, ko Zihrawneeki ūawā ūarpā ar labu noluhku iſrihkojuſchi. Tas wiſ war buht ūeifa; bet waj tad tas wahrds ūik ūweſch un nepaſihtstams, jeb ari ūik newehrti, kas muim ūeek tohs wahjus ar mihlestibū ūanest un wiſu bailigo firds—apsinashanu ūargaht?! Kad ari Fr—mana ūgs zaur ūawu atkahpſchanohs ūiteem lihdspehlelajeem raiſes un nepatikſchanu zehlis, tātchu to winsch now ūelnijs, ka winsch tohp ūrauts us kaijumu un preeksch wiſas Kurſemes azīhm ar dubleem nomehtahsts. Taſniba ir, ka aifstahweschanas beedriba jau ir eezelta preeksch tāhdeem ūkholotajeem, kas bailigi ūawu gohdu glabā. Ūchi beedriba gan now ta, us ko ūeen. „Leep. Past.“ redakzija ūihmē, bet ta ir wiſu to beedriba, kas tāhdu prahtru proht ūeentiht, un ir mehditajeem ūefineeki. Un tāhda beedriba now wiſai nizinama. Beidsoht wehl gribu ūeſihmeht, ka ne Fr—mana ūgs, ne ari wiſa amata-beedri man paſihtstami, lai buhtu ūinams, ka ne wiſu drangeem ween, bet ari ūweſcheem tāhda ūvagabnīchāng ir ūeebiga.

Uf jautajumu, „wai teatera spehleschana sa-eet labi kohpā ar skholotaja amatu un gohdu,” laħds skholotajs doħd fħo atbildi: „Skholotajs nedriħ-ſtehs, ne ari fapratihs fewi pajeltees par teatera bajazzo (kumedinu ehrma-galli jaeb fmeelku taifla) un dantschu waditaju, ja wiexx sawam nopeetnam amatam negrib skahdebt behrnu un behrnu weżaku aqis u. t. i. pr.”

**Kuldīgas laukfaimneezibas beedribā** — kā eeksh „Gold-Anz.“ lopams — 29. Oktoberi spreeduschi par Kursemes gubernatora kga usaizinajumu, peedalitees pee nahlochā gada eefahkumā Rihgā isrihlojamahs laukfaimneezibas sapulzes un usdoht preeksch schihs fa-pulzes eezelta delegata wahrdū. Beedriba atsinuši, ka pee winas masā lohzekļu skaita un schaurā intrenschu lauka gruhti nahkotees — it ga-dus pa dalai labi tāhlu suhtīt ihpaschu delegatu. Tadehī nospreedusi gubernatoram to snoht, ar to pеesihmi, ka schoreis A. Balfour kgs is Padereem no laba prahā usnēhmeeb buht par delegati Rihgā. — Nomiruschā barona von zum Berge weetā par beedribas presidentu eezebla baronu Al. von Behr no Lohdoses.

Par Slehku. Sihmejotees u "kahda sweschumā dshwodama Slehzeneeka" finojumu „Latw. Aw.“ 45. nummura, „J. G. G. Hahna lgs“ ir mums pеefuhtijis rakstu, kurā atrohnā par to paschu leetu shkakas un pilnīgakas finas. „J. G. G. Hahna lgs“ faka, ka zaur tam wehl ne-efoht nekas nokawehts, ka Slehzeneeki lihds schim sawam labwehligam dsumtskungam laikrakstōs naw issazijušči pateizibas par wina labo prahtu, ko ir parahdijis — mahjas pahrdohdams, jo pirkshana efoht tik-ko nobeigta un pіrzejem wehl ne-efoht kontrakti rohķas. „J. G. G. Hahna lgs“ noschehlo, ka 45. nummura fintajis tikai to ir warejis faziht, ka mahjas efoht pahrdohtas „par puslihds lehtu makfu“ u. t. j. pr., bet naw pеesthmejis, zīl leela schi „puslihds lehta makfa“ ihpaschi iraid. No „J. G. G. Hahna lga“ raksta mehš tagad dabunam finabt, ka Slehkas z. barona lgs mahjas pahrdohdams „naw wairak nehmis kā 14½ rubl. par eemehroto puhra-wetru, ieb 43½ rubl. par desetinu.

"J. G. G. Hahna lgs" ratsta tahtak tā: „Leescham schoreis aikal zeen. Sleekas barona lgs saweem pagasta laudihm labu un schehligu prahru parahdijis, kā jau daschlahrt libdi schim, tik lab zaure skohlas-nama buhweschanu, kā zaure basnizas bagato apgahdaschanu un wehl dauds zitahm labdarishchanahm, ar kurahm — ziteem ne-

sinoht — daschus kluju eepreezingajis. Osiedam ari, ka jaunee Slezas mahju gruntneeki jau paschi nodohmajuschi, scha waj ta sawam mihtam labdaritaja un pateizib parahdiht.

Beidsoht sawu wehribu gressis us 45. nummura wehstijumu par Slezeneeku wairak-balsigo dseedaschanu, „J. G. G. Hahna fgs“ ta spreesch: „Lai gan dseedaschanas-beedriba pee mums wehl naw dinata, ka tas ir dauds zitats weetats, tad to mehr dseamees un puhlejamees, lai ari pee sweschineekem ne-esam gohda meklejuschi. Bet zik mas zeen, sinotajam peenahzahs par muhsu wairak-balsigo dseedaschanu teesu spreet, to latris lasitajs no pratihs no pascha sinotaja wahrdeem, kas apleezina, ka muhsu tschetrabalsigo dseedaschanu basnizas ne-esohd dsirdejis, — lamehr schi ne ween wisos svehtlos, bet ari wi-sut zitur waijadfigas weetats ir skanejusi Deewam par gohdu“ u. t. i. pr.

(Mehs scho leetu no sawas puses usluhkojam ka tahdu, kuras deht nebuhs nefahdas tahakas sadurschanahs.)

No Neretas. Muhsu mihtla „Latweeschu Apise“ ir jau labi sen nostahjus finas nest par Latweeschu teatereem un weesigeem wakareem us semehm. Sinams, schahdas finas, ja tafs beeschi nahk, ir jau nu gan par dauds garlaizigas. Bet zeru, zeen, lasitaji nelaunooses, kad teem pasneedsu kahdu ihsu simu par teateri muhsu pagast. Buhs jau kahdi septini gadi, ka muhsu jaunelli schad un tad isrihlo teaterus un pee tam peeklahjigi paprezzajahs. Muhsu „kestera skohlai“ blakus stahw simus papravhs nams, kas preesk teatereem un weesibu-wakareem eeriktehts. Tur sapulzejahs wezi un jauni. Jaunajec gohdigi un jautri padseedahs un padangojahs, wezajec aprunajahs par fainneezibas buhchanahm un zitahm leetahm, pee kam laipnigi peedalahs muhsu zeen, mahzitajs, Wagnera tehws. Wiss noteek kahrtigi un pareissi, wi-sut manama jautriba un faderiba. Preeks redsoht, zik tur wiss eet jauki, kur mihsprahiti wihri leetu nem sawa wadishanam. Ne fen israhdiya lohti jauku behdu-lugu: „Klauf' fungam“, ko pats Wagnera tehws farakstijis, par pamatu nemdamas kahdu pateesigu notikumi is muhsu dsihwes. Israhdiyums ir pilns ar labahm mahzibahm. Buhtu gan wehlejams, ka zeen, Wagnera tehws liktu scho lugu nondrukt; wina, pehz sawa bagatiga fatura, ir peeskaitama pee tahn wisu-labakajahm, kas libds schim Latweeschu wglodam isnahkuscas.

M. B.

Rihga. Baltijas senatnes pehititaju beedriba, us hosteesas asefora barona H. Bruiningla preeskha lishchanu, esohd nospreedu, 1882. gadā isrihkoht Rihga wehsturisku isskahdi. Schini isskahde buhshoht redsami wifadu Baltijas wezlaiku leetu krahjumi, kas us-glabajahs daschadās turenas eestahdes, ka: gildes, melngalvju beedriba namā, basnizas u. t. t. Bet isskahde tikshoht usnemtas til tahdas leetas, kas sihmejahs us scheijenes kristigeem laikeem, bet ne ari tahdas, kas paganu laikeem peeder. — Laukfaimeejibas kongresā, kas nahlochā Janvari Rihga sapulzees, no Deenwidus-Widsemes laukfaimeejibas beedribas puses ka delegati nemshoht da-libu; schihs beedribas presidents, Rihgas politehnikas profesors Dr. R. Wolffa fgs, un barons Wolffs no Intschkalna.

No Chrgleem sino „Balsij“, ka tur ihstahs baks deenu no deenas wairak isplatotees. — Wehjaweefchōs minetahs baks naigi plohsotees. Ar tahn jau 3 esohd nomiruschi.

No Kalsnawas puses, Zehsu apriki. Kahdam Irshu kolonistam gadijess zaur Kalsnawai peederigu filu braukt. Lā-ka svehtdeen wi-nam bijuscas kristibas swinamas, tamdeht tam klahi bijuschi kahdi 80 rubli. Us reis islihdis kahds wihrs no mescha un pagehrejies, lai atdohd naudu. Wihram gan bijusi pistole, bet isbailēs par to nemas ne-eedohmajahs. Par laimi tam gadijess trahpiht ar rungu saglam par degunu, kas to no wahgeem gribesjis israut. Kamehr saglis gulejis bes atmanas pee jemes, tamehr wihrs (zelineeks), pehz amata gehrmanis, fakrehwijs ismehtatahs ahdas un laidis, ko tik sirs mahzejis, jo no pakalas dsirdejis sauzam: „Kereet, Kereet!“ Kad nu kleedsejs nebija tas, kas gar semi guleja, tad jadohmā, ka pee tahn bandas peeder wehl ziti.

No Weetalwas-Ohdseenes. Kahds scheijenes faimneeks eemai-nijis no radeem wairak puhru rudsu fehklai, bet atpakał brauchoht eemidis ratōs. Atmohdees erauga, ka sirs, bes wal ditaja un paweh-neeka palizis, nogreesees ahholina laukā, bet maiju, us kureem libds schim gulejis, truhkst, jo kahds labprahtigs tuwakais tohs bij paglabajis drohshā weetā.

Kahda labakā Widsemes apgabalā, kur laudis turibā un is-glihtibā jau kreetnus fohtus us preeskhu spehruschi, un kur tadeht wi-smasak buhtu gaidama mahnu-tiziba, schinis deenās deemschehl ir a gadijess schahds behdigs notikums: Kahda strahdneeka dsihwokli

eenahk Tschiganeete un, tur strahdneeka seewu weenu paschu fastapdma, prasa, lai parahdoht sawu rohku, gribohrt tai winas nahkamibū pastahstiht. Kura seewa nu now sinkahriga! Wina pasneeds rohku, un Tschiganeete, ko til eeslatijusees, issauz it ka satruhkufoes: „Tu jau flima, un wehlees drhisi valikt wesela!“ Seewa apleezina, ka tas teesham ta. „Nu tad dohd, kas Tew wišlabakais un wišmihlakais, lai es waretu Tew libdseht! Bet warbuht ari Taws wihrs un Taws behrns ne wiſai weseli, tad dohd ari winu wišlabakahs leetas!“ Babiligā seewina ari tuhlit sanesa wisu, kas mahja bij wisu labakais: — swahrkus, audeklus, lakatus u. t. t., wairak ka par 20 rubl. wehrtibā — un pasneedsa Tschiganeetei. Bet ar to ween nepeetika; lai dohdoht ari naudu. Un teesham seewina atnesa ari naudu, — pehdejohs 3 rubl., kurus wihrs, gruhti-fuhri strahdadams, bij sakrahjis. To wisu fashehjusi, Tschiganeete beigas wehl teiza: „Bet Tu gan wehlees tagad finaht, kas Tawi un Taweo naidneekti, no kureem Jums schi kaite veemetusees. Tadeht dohd man wehl galu, es sagatawo-schu preesk teem maltiti. Atnahz riht us muhsu peegulas weetu, tur Tu tad dabusi winus redseht!“ Seewina, sawā gara aklibā, atness ari wehl leelu gabalu zuhkas galas un atdohd sihneezei. — Ohtrā deenā wina steidsahs us noteikto weetu, bet — ka sprohtams — no maltites, no eenaidneekem un — no Tschiganeetes ne wehsts! — — Vahri stundas wehlak seewina dsemdeja behrnau — un ta bij ta no Tschiganeetes praweetota slimiba. Zik dahrgas sahles wina sawā slimibā bij leetajusi, to mehs esam redsejuschi!

B. B.

Tehrpata. Igaunu awise „Gesti Post“ sino saweem lasitajeem, ka winas dibinatajs un dauds gadu redaktors, J. W. Jansens, nejausch, vee darba-galda sehedadams un preesk min. awises rakstidams, kurai wifus sawus dsihwibas spehkus bij upurejies, stipri sa-slimis. Wina gruhtā slimiba tam leedsht katu darbu; ne-esohd ari atkauts runaht par leetahm, kas sneedsahs vahri par ikdeenischi-gajahm.

Rehwale. Keisari skahs Augstibas Leefirsti Konstantins Nikolajewitschs, Aleksandrowitschs un Konstantins Konstantinowitschs 15. Novemberi nobraukuschi Rehwale. Augstohs weefus dself-za-stanzijsa fagaidijsa semes- un pilsehtas representanti un augstakee wirsneeki. Fregati „Edinburgas herzogs“ apluhkojuschi un pusdeenas-maltiti noturejuschi vee admirala Erdmana, augste weesi wakarā atkal aibraukuschi atpakał us Pehterburgu.

No Leischmales, vee Kursemes rohbeschahm, 2 werstes no Leischu Skohdas pilsehtina, sino ta: Leischu pusē, vee upes, kas Kurfu no Leischem schik, ir masa mahsina, kurā dsihwo kahds Kursemes rehdeneeks, paschā zetmalā. Taks rohbeschā upes tilts tapa Septembera mehnescha galā pahrtaihists. Tilta weeta atlila wehl tik batki, wirs ka tilta nominalus (plankas) usleel. 26. Septemberi rehdeneeks 8 gadus wezā meitene eet par pahrtaihameem tilta krusbalkeem pahri un — ka laudis runā — no Leisch, kas tiltu taisija, fabaidita — eekriht meitens upē un — noslihst. Peezas deenas (no 26. Septembera lihds 1. Oktobrim) faguleja meitene libkitis upē! 1. Oktobri to tik upē usgahja un no tur iswilka ahrā. — Gribiju wezaleem un ziteem behrnu usrageem vee sirds likt, us maseem behrneem wairak azis usmest un tohs no skahde-tapschanas issargaht. Sargajes pats, fargā masiaohs, tad ari Deews fargahs no wifadas nelaimes.

Sinotajs.

Warschawa. Chrmotu testamentu atstahjis kahds turenas dakteris. Winsch sawus mirstigohs vihsklus (meesas) atstahjis Warschawas universitetes anatomijskrahtwei un luhdsis, wina ginteni (skeletu) nodoht wina meitai, jeb, ja ta agrak nomirtu neka winsch pats, Bohlu tautas pirmajai medizinas studentei.

Maskawā stipri fahkoht plohsitees bakaś; pilsehtas-walde tamdeht nospreedu eekhkoht slimnizu, — wišpirms ar 70 gultahm, kuru skaitu pehz waijadibas warehs paleelinah.

Poltowa. Kahdam 18 gadus wezam, prahitā jukscham zil-welam, kuru tureja weetigajā traiko namā, 21. Oktobri isdewahs ismult is krahtina. Koridorā tas pamanija aiskurtu krahfni; tanī winsch eelihda un padarijahs zaur to galu

Samaras semistiba, kas jau reisī schini gadā no krohna 1/2 milj. rubl. ajsnehmabs, deht valihsibas truhkumu zeetejeem, tagad atkal luhgusi, lai tai aisdohdoht wehl 1 milj. rublu.

Baku. Pehdejā laikā bij dsihdams, ka naftas awoti turenas apkahrtne wairs tik dauds ne-isdohdoht ka agrak. Bet tagad radus-chabs jaunas struhklaas, kas naftu tadhā daudsumā ismetoht. Ka pas-tahwoschabs akas un trauki to wairs wisu nespohjoht usnemt. Tadeht naftas zena esohd nokritu us 1 1/2 kap. pudā.

Noahrseemehm.

**Wahzija.** Firstu Bišmarku, kas wehl arween usturahs sawâ muisch, Friedricheruhé, schinis deenâs apzeemoja wairak augstu Wahzijas walts-wihru. Dohmà, ka wini par swarigahm eelsch- un ahrleekahm spreedschi un pahrrunajuschi. — to starpâ ari par austruma jautajumu, ihpaschi par Greeku-Turku rohheschu leetu. — Wahzija dewusi Greekijai padohmu, lai ar lara nodohmu pret Turziju — ne-pahrsteidsahs.

**Anglija.** Parlamenta fasaufschana ir nolikta us 25. Dezember (6. Janwari). Parlamentam, starp zitu, buhs ja-apfreesch lahdi sohli Thru jautajumā un — warbuhrt ari Greeku rohbeschu leetā. Ar Kreeviju schai finā Anglija fateek labi, kaut gan starp abahm walstihm nepastahw nekahda ihpascha fabeedriba, bet ne tā ar Austriju. Wahziju un Franziju; tahtm walstihm ir sawadas dohmas Greeku-Turku rohbeschu leetā, neskā Anglijai.

**Franzija.** Waldiba, muhkus isdsihdama, sakarfejuſti pat fee-weescheem leeliskam prahus. Pahris weschereenu, kas lihds schim meerigi masgajuschas weschu lahdam muhku pretineekam, tagad attei-kuschas, ka to wairas nedarischoht — ne par lahdus naudu! Waijateem muhzineem — ja, teem winas par welti masgaschoht.

**Turzija.** Dulzina nodohta Montenegroescheem, — tas tagad teek apstiprinahts no wisahm pusehm. Montenegroeschu wadonis Bo-scho Petrowitschs ar 4000 wihereem un 12 leelgabaleem eegahjis pil-sehtâ, un Derwischs Paschâ ar sawu Turku spéhku to atkal atstahjis. Drih sumâ nu israhdiſees, kâ Albaneeschi usnems tahdu atgadjumu, — waj tee ar to apmeerinaſees, jeb waj usfahks karu pret Montenegroescheem. Usmusinati un eekarfeti wini eshoft deewšgan; warbuht kâ kerfees pee eerohftscheem. Wini ari bij pretojuſchees Derwischha Paschâ ee-eeschanai Dulzina, tâ kâ tam bijis janem palihgâ leelgabali preeſch pretestibas pahrwareſhanas. Bes kam wehl ari naw ſinamis, kâ tagad darihs leelwalſtju demonstrazijas flote, kas lihds ſchim wiſā meerâ ſtahweja us enkura. — waj wina tagad uſſkatihs sawu darbu par pabeigtu, jeb nogaidihs, kâ Albaneeschi iſlihḡs ar Montenegroescheem. — Waj leelwalſtis tagad, kur Dulzinas leeta iſſchirkta, ne-waretu nemt it nopeetni rohkâ Greeku rohbeschu jautajumu? — Dſir-derfum us preeſchhu, kas nu tahtak iſjuks.

**Kihna.** Kad Kreewija ar Kihnu islihgst wifā meerā, tad schihm abahm walstihm japatelzabs par to — pa datai — kahdai seeeweeti, un prohti — Kihnas walsts „reertruma“ Leisarenei. Minetā dahma bij Kihnas walsts-wihru fapulzē usaizinajusi wifus tohs wihrus, kas grib kuru, lai paraksta kahdu dokumentu, kura isteikts, ka wini atlihdsinahs Kreewijai wifu kara-skahdi, ko ta peeprofitu no Kihnas, ja wina paliktu karā par uswaretaju! — Walsts-wihreem, to dsirdoht, faplakusi dubfscha, un tee fablufchi runaht — meera walodu.

**Wehturigs kohks.** Us maso Nohdas salu, kura ne tahlu no Kairo Nihlā atrohdahs, ir kahds wezs kohks, ko kohti gohdā. Pehz kahdos teikas esohf schajijā weetā Warauis meita maso Mohsu atradusi. Scho winas schehlfirdigo darbu Austrumneeki tura leelā gohdā. Un kaf Muhamedaneeschi behrnus kā debess balwu usskata, tad wini stipritiz, ka schē esohf ta ihstā weeta — pehz pehznahzejeem lubgtees, jo schē winu lubgschonas tilfchoht paklausitas. Ikkatris zelineeks, kas Nohdu apmekle, eesit minetā kohkā naglu. Vā tad no naglahm kohks ir kā apfists, ka ne misas newar redseht. **Daimons.**

## Wisiaunakah's finas.

**Jelgavā, 25. Novembris.** Muhsu Augstais Kungs un Keisars vahrbrauza no Liwadijas Pehterbūrgā pēktdeen, 21. Novembris, pulksten 100s no rihta. Keisara Majestetei bij lihdjsā grahs Ļoris-Metikows un kara- un pilsgalma ministri. Bahnusī tohs fagoaldijs teesu-pahrwaldneki un generati. Pilsehta bij krahfschāi ispuschčota ar karogeem. — „Wald. Wehstneis“ iſſludina Wisaugstaku ukašu no 23. Novembera, zaur kuru teek atzelta fahls-akzise — no 1. Janvara 1881. g. fahkoht, un tulle par fahli, kas teek eewesta is ahrsemehm, pa dākai pamaſinata. — **Widsemes muischnieku konwents**, kā „Bīga f. St. u. L.“ ūno, fanahlfchoht us fehdeschanu 8. Dezemberi. Starp zitu — spreedisfchoht ari par to, kur un kā nauda apgah-dajama preefch meera-teefu ustureschanas. — **Rīgas Jāhma-basnizas** na-bagu-kastites, kā „Rīg. Bīga“ ūno, uslaustas un aplauptas nakti us 21. Novemberi. Dohmā, ka sagli tiluschi eeslehgti basnījā, un vēz isdarītā laupi-juma isbehgufchi zaur drehflambara lohgu. — **Baltijas domehnū-pahrwalde** ūno par daschu frohaa muischi obrok-gabalu isdohfchanu arentē, un prohti:pafchā domehnū-pahrwaldē, 17. Dezemberi — Ohsolmujscha (Tuk. apr.) un Griku-mujscha (Kuld. apr.); Kuldīgas pilsteefā, 19. Dezemberi — Griku Sedlenu-frohgs; Katrihnēs-mujschas pag.-waldē, 16. Dezem-beri — Jaun-Swirlaukas Skrabenu- un Jatschunnī frohgi (Dobb. apr.)

Par beedribu gada-grahmatu.

Beedribas sadishwes waijadisba un swchtiba wispahr atshtas. To leezina beedribas, kas jau pastahw un arveenu wehl no jauna zehs. Jo waijadfigas winas scho laiku flohlotai pa-audsei, kas sajuht nerimdamu sinkahribu us darboschanohs, kas garu pazila, un ilgoschanohs pehz deriga laika kawelta. Beedribas to latra sawa apinki pehz eespehjas un apstahlleem sekmejuschas. Tomehr pafchu beedribu darbi nestahw zits at zitu nekahdā fakarā, neds pahrfklatā. Sakaru un pahrfklatu par beedribahm par waijadfigu atsinis, gresschohs pee beedribu gohdajamahm preefschneezibahm ar luhgumu, weenotees beedribu gada-grahmatas isdohschana. Tahdā grahmatā waretu eekahrtoht misadas finas par beedribahm. Zaur tam latras beedribas sawrup-dishwe paliktu par kohp-dishwi. Talab luhdsu it laipni beedribu gohd. preefschneezibas, wehlaikais lihds 1. Dezemberim man peesuhtiht sioojumus us schahdeem jautajumeem:

- 1) Kahds heedribai wahrds un kad dibinata?
  - 2) Preefschneeka un dirigenta wahrds.
  - 3) Zik un kahdi isrihlojumi pag. gadâ preefschâ nahkufchi?
  - 4) Kahdas eestahdes (biblioteka u. t. pr.) lauschu labklahfchanai?
  - 5) Apgabala fawadibas; publikas peedalischanahs u. t. t.

Labprah̄t ari wehletohs kahdas no beedribās turetahm fwariga-  
lajahm runahm waj preekschlaſſijumeem. No Weetalwas labdaribas  
beedribas pabalſtitam, man ir eefpehjams ſcho darbu uſnemtees.  
Ka ſchis uſnehmums nebuhs nekahds pelnas darbs, no tam war kat-  
ris pahrleezinahs buht, un nebuhtu tapehz zeen. beedribahm turymaku  
nosazijumu dehk fo ſchaubitees un bailotees. Pati leeta ir tik ſlaidra,  
ka plafchakus tulkojumus turu par gluschi weltigeem. Zitas zeen.  
Latw. laikrastu redakzijas laipni luhdsu, ſcho uſaizinajumu leetas labā  
ari ſawās lapās uſnemt. Us draudſigu un uſtigigu peedalifchanohs  
laipni uſluhds zeen. beedribas Kalininsch,

Weetalwas draudses skohlotajs.

## Manfreds Belmonte, jeb: lanpihts grahsa dehls.

Latvijas no Z. R. M.

Lihds pat muhreem winsch gahja spijonam pakat; pee weeneem pußfagruwuscheem muhra wahrteem spijons palika stahwoht, klausijahs kabdu briktinu un tad vasuda tumfchajâ mubra zaurumâ.

Indrikis flatijahs zaurumā; drebulti winam pahrsfrehja, kad redseja, ka spijonam ja-eet pakat zaur scheem tumsfchoejem muhreem, kur latrā azumirkli slepklawas dunzis winu wateig nodurt.

Bet pēe sawas mihihahs Lauras dohmadams, winsch manija spehku un drohschibu sawā sirdi. Dunzi iswilzis, Indrikis tuvojahs noslehpumu vilnai weetai.

Drihsî winsch to fassneedsa. Tumfch zaurums bij wina preefschâ. Lai gan smalki klausijahs, tomehr neka nedfirdeja. Drohfschi winsch gahja eelfschâ; ar rohlahm gar seenahm grahbstidams eelihda d'stak breesmu pilnâ weetâ.

Tikai lehnām wareja us preekſchū tikt, jo bij gauscham ja-uspasē, ka ne-eekfriht kahdā pagrabā. Brihscham wiſſch apstahjahs un klausijahs, bet wiſſs bij kluſu. Tahdā wihsē wiſſch novuhlejahs labu laiku, tamehr heidsoht eetapa kahdā apalā ruhmē; bet durwiſ, zaur furahm is ſchihs weetas buhtu warejis tahtak eet, wiſſch ne-atrada.

Spijons ari jau bij labu gabalu winam preekſchā. Indrikis iſnahza ahrā, usmanigi kahpdams pahr fadrupuscheem muhreem; pagla-beijs us ta labako ſtatijehs un klausijehs wai ka nemarijs

Kluša nałts apkłahja sadrupuſchohs muheus, kuri reis Röhmas  
Keisaru laikds lepojahs wiſadā gresnumā un bagatibā, bet tagad bij  
valikuſchi par ſlebūſchanahs koſtu vreekch ſlenkamahm un launitejcem.

Gelsch scheem pußagruwuscheem stabu-gangeem, kur daschu rihtu atrohd nelaimigu upuru afnainahs meefas, fo laupitaji no Rohmas-eelahm ewilkuschi un nogalinajuschi; schai breefmu pilnâ weetâ, kur tikai flepkanu kahjas mehdsä staigaht. — Indrikis sehdeja, lihds ka- mehr ribta faule ofknihdeig.

Kad faule jau bij labi patezejust un deena bij naakti pahrwarejust.  
Indrikis pazeblags un gabia mellebt ee-eijamo zaurmum.

Tagad wiſch noprata, ka wezahs buhwes atleekas minetam nałts-  
ſpijonam tikai bij par ee-eefchanas weetu, un ka waijadſeja buht wehl  
zitahm, waiał opſlehytahm weetahm, kuras Indrikis negribeja ſu-  
mekleht, jo wareja zaur tam tilt pamanihts, un tad buhtu wiſs bijis-  
par welti.

Tà tad winam nekas wairak ne-atlika, kà dohtees us mahjahm.  
Lehnam, isliksdamees, kà wezohs flunsts darbus apskatahs, winsch-



Winsch skatijahs, kahda zepure, un waj schis ari klibo. Abas sihmes Indrikis atrada us to skaidrako pee ta zilweka, kas ar wehjluktu un masu maišinu winam tagad garam pagahja. Indrikis muhkam pee duhra ar pirkstu.

Spijons wineem pagahja garam. Zahseps gaidijs, kamehr gaischums bij pawifam pasudis, tad winsch eewilka kahdu dehli pee few ala, un wini abi eelihda leelajā gangi.

Wini gahja pakat spijonam, kura lukturis wineem bij par zelarabditaju.

Pebz kahda brihscha luktura gaischums pasuda, jo spijons bij fahnu-gangi eegreeses. Muhks fahla ahtraki eet, un kad wini fahnu-gangi bij fasneeguschi, wini atkal redseja lukturi. Schis fahnu-gangis bij dauds schauraks, un puwuma smaka nahza wineem preti.

Spijons gahja va gangu-gangeem; pepefchi winsch palika stahwoht, un tad nolaidahs us leiju, kahdā dsiłakā gangi. Muhks fazija: „Es scho zilweku pasinu; wiu fauz Diawolo;\*) wiasch ir weens no bresmigakeem un duhschigakeem rasbainekeem, kuri par leelu naudu pee bagateem laudihm salihgšt un tad isdara bresmas-darbus. Mehs gan esam diwi, un man ir dunzis un pistole lihds, bet kad isnahktu kaufchanahs, tad nesin, kas isnahktu, un kad mani nogalinatu, tad Juhs eseet dsiłws aprakts, jo nekad Juhs no schihs weetas ne-atradiseet zetu ahra. Tadehk atgreesimees atpakal un paslehpimees fahnu-gangi, un kad Diawolo atkal aisees prohjam, tad mehs warum wina dsiłwokli ismekleht.“

„Waj Juhs esat to labi apdohmajuschi?“ Indrikis prafija. „Bet ko tad, kad Diawolo lihds nahlamai naktij te paleek? Feb kad winsch ir atmazis kahdu bresmas-darbu sché isdaricht, kas mums buhtu ja-aiskawē? Cesim tamdehk tuhlit lihds tai weetai, kur Diawolo pasuda; warbuht ka warum tur ko redseht, kas mums deretu.“

„Jums ir taifniba,“ muhks atbildeja pebz ihfas apdohmaschanahs; „nahkat man lehnitinaam pakat, ka kahdā besdibenā ne-ekrihtani.“

Wini gahja un aissneedsa kahdu weetu, kur trihsdesmit pehdu augsta stahwa feena bij. No stipra meeta, kas semē bij eedsihts, karoahs wirwe us semi. Gaisch spihdumē speedahs no wehjluktu us augschu, ta ka wareja wisu labi redseht.

No luktura wehrojoh, welwetam gangim waijadseja wehl kahdus fohlus eet us preefschu.

Pepefchi wini dsiłdeja zilweku balsis; wareja isschikt rupju wihra- un smalku jaunekla balsi.

Zahseps un Indrikis klausijahs ar leelu usmanibu. Wahrdus newareja sapraast; bet wihrs runaja rupji un draudedams, un jauneklis atbildeja lehni un luhgdamess.

Wihra balsi palika arween diktala un duhsigaka.

Trohlnis fazeahlahs, un wareja noprast, ka weens behg un ohtris tam dsenahs pakat.

Indrikis iswilka pistoli, uswilka gaili un tad fakehra wirwi. Muhks tureja to isbihjees atpakal, fazidams: „Apschehlojatees, ko tad nu gribet dariht? Cesim labak atpakat!“

„Nebaidees,“ Indrikis atbildeja; „es tikai gribet redseht, waj wirwe stipra. Bet kad nelaimigajam waijadsehs palihdsibas, tad Juhs mani ne-attureseet!“

Tik-lo winsch bij schohs wahrdus fazijis, atskaneja no apakshas skansh baitu fazeenens.

„Apschehlojatees, apschehlojatees!“ jauneklis kleedsa; „nemeet wifas mana tehwa mantas, tikai taupeet manu dsiłwibū!“

Indrikis atgruhda muhka rohku. Nehma pistoli sohbōs, fakehra wirwi un nolaidahs weegli un ismanigi dibenā.

Baitu fazeeni palika arween bresmigaki.

Diawolo stahweja ar spihdoscho dunzi labajā rohka kahdam bahlam jauneklim preti, ko tas ar kreiso rohku schaudsa. Jauneklis speedahs nahwes bailes pee fawa zeetuma feenas un luhds fleskawu, lai par wiu apschehlojahs; bet schis fakehra nespelzigo, rahwa to schaurā kambara widū, kur lampas gaischums us wina bresmiga gihmja krita, un pazehla fawu bresmigo rohku us nahwes-duhreenu.

Tē norihbeja schahweens; ar bresmigeem lahsteem Diawolo fweeda jaunekli no fewim un fakehra ar abahm rohkahm fawas kruhtis; streipaloja atpakal; tad sohbūs greesdams pakrita un fita semi ar rohkahm un kahjahn.

Indrikis fauzo preezigā balsi: „Manfred Belmonte! Schurp pee man! Es Lewi fargashu!“

Dikti raudadams uszehlahs jauneklis un peeskrehja pee fawa glahbeja, un apkehrabs tam ap kaku, it kā bresmigais Diawolo ari te winu wehl waretu atsneegt.

Indrikis Manfredam fazija: „Nebihsteees neka; wifas bresmas ir pagalam, un drihsā laikā Tu fawu tehwu un mahsu atkal redseis!“

Tadag ari muhks peenahza. Apdohmigi winsch peegahja pee Diawolo, kas waires nekusteja; wina ar lahsteem apkrautā dwehsele jau stahweja muhschigā sohga preefschā. No schauschalalm pahremets, muhks nogreesahs no ta un fazija:

„Steigfimees no schihs weetas prohjam, jo wehl ne-esam drohschi; newar sinah, waj Diawolo beedri sché tuwumā kur ne-glühnē?“

Abi wihri dewahs atpakal ar brihnischligi isglahbto jaunekli. Indrikis uskahpa papreelfchu augschā pa mirwi, pee kuras muhks pawifam peekufuscho grahsu peesehja. No muhka waditi, wini fahla atpakal eet zaur teem ar puwuma smalu peepilditeem gangeem.

Rihts aufa pahr leelahs pilsehtas eelahm un neskaitameem tohrneem.

Preefch Kristus bildes, fawā gułamā kambari, bij grahs Bel-monte zelōs nomees un luhds par to weenu, par ko jau wairak neka simts deenas bij luhdsis, prohti — par fawu pasuduscho dehlu.

Tē atskaneja preeka balsi, kas arween un arween atjaunojahs augstajās marmora fahlēs; durvis atwehrahls un gułamā kambari eeskrehja kā ahrprahā kambar-sulainis Pauls.

„Grahsa lungē!“ winsch fauzo, „Juhsu dehls, Juhsu Manfreds ir sché! Winsch ir dsiłws!“ Smeedamees un raudadams ustizigais sulainis skrehja preti Indrikim, kas us fawahm rohkahm bahlo, peekufuscho Mansredu nesa.

Pee kambara flegschra winsch nolika Mansredu, kas pee fawa tehwa fruhthim steidsahs. Tehws fawu atkal atrafto behrnu skuhp-stija — preeka afaras raudadams. Drihs ari Laura atmazis, un ne-sinaja, ko ais preeka fazija. Sulaini skrehja lohpā, lai pahrleezinatos, waj tas teesham — wiu mihtais, jaunais grahs.

(Turpmat beigums.)

### Drupas un druskas.

Peewilts laupitajs.

Kahds Anglu muischneeks subtijs fawu sulaini ar leelu naudas-summu us Londoni. Bet tas tapa sinams; jo kad sulainis zaur kahdu mescheli jahja, winam stahjahs zelā kahds laupitajs ar pistoli rohka un pagehreja no wina naudu. Sulainis, aktri apdohmajees, pasnees-dsa laupitajam naudas-maku un fazija: „Sché ir wifa mana nauda! Bet kad man ta ir no mana funga ustizeta us Londoni aisenet, tad eseet tik labi un isschaujeet man lohdi zaur zepuri, lai mans fungē reds, ka ne-esmu tuhlit naudu atdewis, bet esmu preti turejees.“ — Laupitajs bes ilgas apdohmaschanahs paklausija sulaina luhschau un isschahwa lohdi zaur zepuri. Bet tillichds schahweens norihbeja, un sulainis bij no laupitaja pistoles drohsch, winsch klupa laupitajam wirsi, un stipraks par schio buhdams, pahrwareja laupitaju, atnehma tam fawu naudu un nonahza laimigi Londonē, kur wareja ustizeto mantu nodoht ristigās rohkas.

Wehjons.

### Johzini.

„Ko tad dara tas nabaga muhks?“ kahds Spahneetis prafija fawam pasihstamam.

„Ak, tas nabadsinsch tika noteefahs pee karatawahm, bet blehdis isglahbahs,“ bij atbilde.

„Ko tad winsch isglahbahs?“ Spahneetis jautaja.

„Nu, winsch nakti preefsch tam nomira zeetumā!“ ohtris atfazija.

Wirsaitis.

### Mihtaka!

(Tew dsiki azis eestatiju.)

Es gribetu tew labprahat fazija,

Zik firsnigi tew mihtaju;

::: Bet tagad tikai waru fazija,

Ka to es muhscham nespelzju. :::

\*) Diawolo = wels.





26. Novemberi (8. Dezemberi) 1880.

# Basnizas un skohlas sinas.

Weens kungs, weena kristiba, weena tiziba.

Nahditajs: Irlawas skohlotaju seminarijas programma re. Sinas. Skohlas tilai pa datai eespehj re. Kapebz un ta muhsu gada-skohlas buhtu no seemas-skohlahm pilnigi skhiramas un ta paistahwigas skohlas uituramas. (Kriipheles-skohlas.) Par no-dohmā remteem Kursemes dseedašanas-swehtleem 1882. gadā. Oktobera mehnēt ew. litr. valihdsibas-lahdes Jelgavas apriaka komiteja re. Misiones lapa.

**Irlawas skohlotaju seminarijas programma,**  
kas tapa apstiprinata no eekfchleetu ministra Timafchewa,  
8. Aprili 1878. gadā.

## § 1.

Kursemes skohlotaju seminarijai Irlawā ir tas noluhks — pehz teorijas un praktikas preeksch Kursemes tautas-skohlahm isgliltoht skohlotajus, kuri, ja waijadfigs, pee Lutera draudsehm war eestahtees kesteru- un ehrgelneku amatōs.

## § 2.

Teem jaunekleem, kas grib seminarijā eestahtees, bes tahm finashanahm, kas 25. Aprili 1875. g. Wisaugstaki preeksch ew. litr. pagasta-skohlahm un seminarijahm Kursemes un Igaunijas gubernās apstiprinatā reglementē, nodalā II. B. plt. 26. ar wahrdu pefauktas, wehl japroht:

- Latweeschu walodā: weillī un ar fapraschanu lafht, ta ari swabadi atstahstiht, ko lafjis, un pehz ortografijas likumeem pareisi rakstiht.
- Wahzu walodā: pareisi lafht un rakstiht; isschlirt wahrdu skhiras un teikumu pamata sinaschanas.
- Kreewu walodā: lafht un rakstiht, weeglus teikumus pahzelt mahtes walodā un lahtiga deklinacija.
- Tizibas mahzibā: wezahs un jaunahs deribas Bihbeles stahsti, no galwas Lutera latkis ar isskaidroshchanahm, un wiss tas ar fapraschanu.
- Rehkinaschanā: 4 rehkinumu datas ar nosaukteem un neno-faukteem, ar pilneem un lausteem skaitleem; weenkahrsha regel de irija ar un bes lausteem skaitleem, un weillī galwā rehkinah.
- Geografija un wehsture: wispahriga eepasihshanahs ar pasaules datahm, pasaules juhrahm, un no dischuma ar matematiku geografiju. Sihkali japroht Eiropas- un it ihpaschi Kreewijas geografija. Wehsture: eewehrojamee notikumi is wezahs, is reformazijas un tehwijas wehstures.
- Musikā: pareisi dseedaht pasihstamohs meldinus. Labi ir, kad eefahlschi mahzitees spehleht us llawerehm waj ari wijolehm.

## § 3.

Seminarijā mahza zauru gadu, isnaemoht swehtdeenas un swehtku-deenas, ta ari waſaru funu-deenas no 24. Junija līhds 6. Augustam.

## § 4.

Lai waretu mahzitees, zitus mahziht, rohnahs preeksch tam pee seminarijas ihpascha skohla.

## § 5.

Mahzishchanahs laiks jeb kurss ir seminarijā nolikts us 3 gadi.

## § 6.

Seminarijas mahzibas preekschmeti ir schee: Tizibas mahziba, Wahzu, Latweeschu un Kreewu walodas, aritmetika (rehkinaschanā), algebra (rehkinaschanā ar burteem), geometrija, geografija, wehsture, vaidagogika (audsinaschanas mahziba), dabas mahzibas, kaligrafija, sihmechana, dseedašana un ehrgelu spehleschana.

## S i n a s .

Ja Jelgawas. Kamehr Schulza mahzitaja lgs muhs Jelgaweekus atstahjis, ir ar Jelgawas Latweeschu Annas basnizas-skohlu leela pahrwehrschanahs notikusi. Kamehr Schulza mahzitaja laikā Annas seemas-skohla bij latviska mahzibas waloda, tamehr tagad Grafs mahzitaja lgs ir eewedis seemas-skohla wahzisku mahzibas walodu. Schulza mahzitaja laikā scheijenes seemas-skohla leetaja flaweno „Skohlas maiši”, kas wispahrigi par derigu atstahta pee behrnu prakta zilaschanas, tomehr tagad tanī weetā eeweda „Galv. Erstes

Lesebuch”. Annas basnizas-skohlu pa seemu apmekleja senak arweenu lahti 80—100 behrni, kas pa waſaru pee apkahrtejeem fainneekeem bij par ganeem bijuschi, bet schini gadā, ta dsirdams, ne-efoht ne treschas dasas no ta fauzamo seemas-skohlas behrnu senaka skaita. Mehs atminamees tohs laikus, kad Schulza mahzitaja kungs preeksch seemas-skohlas behrneem sche Jelgava ihpaschu Latweeschu skohlu eegrunteja, bet kurai nebija ilgas pastahweschanas, tapebz ka schihs skohlas usturefchanas neweens nepabalstijsa un Schulza mahzitajs winu no fewis ween gan negribeja ustureht. Kad apdohmajam, ta scheijenes Annas skohla behrni seemas-skohlu par weli nebauda, bet teem 3<sup>1</sup>/<sub>2</sub>—4<sup>1</sup>/<sub>2</sub> rubki skohlas-naudas jamaksā, tad wifai dauds gan ne-nahktohs peelikt, lai ihpaschu latvisku skohlu waretu sche dibinah un ustureht. It ihpaschi tizibas sinā mums ir janoschehlo, ta Grafs lgs Annas skohla pree seemas behrneem ir eevedis wahzisku mahzibas walodu. Es te esmu lahdū prahrigu mahti dsirdejīs schehlojamees, ta tas winai ne buht nepatihkoht, ta winas meitai Wahzeeschu walodā dseefmas no galwas esoht jamahzahs, ta wahrdu saturu wina nemas nefaprohtoht, bet tai dauds labak tiku, kad winas meita tahs dseefmas sawā, winai faprohtamā walodā buhtu ismahzijusees; jo tad tee dseefmu wahrdi preeksch winas nebuhtu nedishwi, bet eetu pee firds.

B. B.

Peesihmejums no redakzijas pufes. Lai gan nefinam, kamdeht „schi pahrwehrschanahs pee Jelgawas Annas basnizas-skohla“ notikusi, tad toomehr esam pahrleeginati, ta nebuhs notikusi bes swariga cemeſla, jo schi programa pahrgrohſſchanā buhs tak eewehrojūsi draudses waijadfibas un labumu. Waj tam waijadseja ta buht, ta „apkahrteje fainnee“; kam gan buhs sawā pagasta-skohla, fawus ganus raidija Jelgawas Annas basnizas-skohla? Beram, ta reisi lafſim kahdus wahrdu par schi jautajumu, ta ari par programa pahrgrohſſchanu.

No Pormfahthes, Gramsdas draudse. Pormfahtheekeem, kas jau sen grunteekli, jau lahti 30 gadi ir pafcheem sawā pafchū pagasta-skohla. Pirmais pag.-skohlotais, ko ta laika Pormfahthes dſimts-kungs, barons J. v. d. Ropp, lahdā masā muischā eezehla un pats ar fawu rohku ustureja, — bija Matihss Wihtinsch. Pebz Wihtina nahwes stahja Witolskis wahrda — par skohlotaju. Kad Pormfahthee fawas mahjas novirka un ihpaschu pagasta-namu usbhweja, un nu pafchi pag.-skohlotaju peenehma, tad bij Jahnis Spruhde par skohlotaju. Pebz Spruhda atmazha preeksch 2 gadeem Pormfahtheekds Kohschkins par skohlotaju. Kohschkins aigahja schogad us Paplaku par skohlotaju, un tad nu Pormfahtheeeki par skohlotaju dabuja ihsti labu Jelgawas seminarijā ismahzijuschohs skohlotaju, wahrda Kristoph Zimmermann, kas nu 15. Oktoberi f. g. fawā jaunā weetā eestahja un fawu amatu usfahka. Lai Deews swehti jaunā strahdneeka darboschanohs pee jaunahm dwehſelehm!!

No Wahzijas. Kelnas pilsehtas katolu basnizai, pee Reinupes, kuras buhwes darbs līhds 630 gadeem aifwilzees un pahri par 20 miljoneem mahru, tas buhtu pehz muhsu naudas — wairak ta 10 milj. rubli, maksaja un ko 15. Oktoberi 1880. g. Wahzu Keisara klahtbuhſchanā ar leelu gohdu eefwehtija, — ir 2 gari un lohti spizi tohrni, kurds karajahs 5 leeli pulksteni. Tas leelakais pulkstenis jeb swans sweroht 540 zentneru jeb 2 tuhls. 570 pohdu. Schi pulksteni fauzoht par „Keisara pulksteni“, un kad schi gribohrt swanishanai eekusteht, esoht pee weena pascha schi „Keisara pulkstena“ jastahjoht 27 it stiprem wihereem, kas tad tik eefpehjoht milseni eekustinaht, lai tas fawu jauko balsi pajel, ko tad tahlu jo tahlu war fadſirdeht.

Sinotajs.

## Skohlas tikai pa datai eespehj strahdahrt pee tautas wispahrigahs audſechanas. §

Kad zaur flikteem zilvekeem laiki paleek flikstaki, kad tiziba, Deewa-bihjachana un labas eeraſchas eet masumā, tad daſch mehdī faziht, ta skohlas pee tam wainigas. Bet te buhs pret schahdahm apwainofchanahm pretotees, un pateesi bes lahdahm puhlehm zitur schi wainu atradisim. Mehs sinam itin labi, ta skohlas tik pa da-

kai peetautas więpahrigahs audsefchanas eespehj strahdaht, unka leelakäda-  
la darba nahk us familiu un winas dsihwi, is kuras behrni teek skohlä suhtiti.

Behrni lihds 13. gadam paleek mahjās pee wezakeem (daschi wezaki gan mehds ari jau agrak skohlā raidiht), jo wezaki, tohs par jaunem dehwedami, tura mahjās par aju preeku. „Mans dehliisch ir wehl par jaunu; lat jau wehl kahdu laizinu paskraida pa mahjahm.“ Bet dehlinam mahjās ir garsch laiks, un tamdehk isdohmā lihdseltus preeksch laika pa-ihfinaschanas, un beschi ween tahdus lihdseltus, kurus wezakeem klaft-esoht nedrihkfst isleetaht. Ja nu reis gadahs, ka dehliisch now labi aprehkinjis un nedarbs nahk gaifmā, tad noteek pahrklauschnaschana un prafischana; — bet waj schim truhkfst wahrdū, ar ko sawu nedarbu aibildinaht?! Ar labu, weiklu ismelofchanu, leeg-schanohs un kreetnu nodeewoschanohs leeta beidsahs un dehliisch ir atsihts par taisnu. Man ir nahjis preekschā, ka pee seemas-skohlas usfahlschanas tapa kahds paprahws dehliisch atwests (pirmo seemu), bet ko dohmajeet, tik-ko bij eemahzijees rafstift, bij ari eefahjis scho sawu mahkflu isleetaht, fastahdoht kahdas dohmas us vapihra. ko la-foht katram bij janosarkst. Te gan bes schaubischanahs atfahrtisim, kahdi war buht mahju un familijas audfinaschanas augli, jo skohlā winsch no tahdahm leetahm nebij nela dsirdejis.

Mihli wezaki, juhs esat zaur tahdu audsefchanu sehjuschi behrna firdi nelabu un negantu sehllu, kas azihm redsoht peenemahs. Gefah-kumā juhs tureet to par behrna dumjibu, bet neleekat wehrā, ka juhs behrna dumjibai, kas pastahw stuhrgalwibā un launā prahṭā, eset durwis atwehrufchi, lai nahlamā reisā nekreetnas un skahdigas dohmas jo lehti war ee-eet eekschā. Behz kahda laika, kad „dehlinſch“ arween leelakā mehrā israhda sawas nekreetnas dohmas, tad draudē ar skohlu. Kā dohmahts, tā darihts. Bet nu skohlotajs turklaht ari dabu no wezakeem kreetnu pamahzifchanu, ka jauno skohlneku buhs mahziht; un — kas wifas tāhs pamahzifchanas war usskaitiht? Buhtu ari gar-loizigi dsirdeht. To, ko skohlotajs pee behrna ir eesahzis strahdaht, fliftu eeraschu weetā labas felmedams, to mahjās daschu reis atkal lihds pamateem isphoħsta. Behdiga deewsgan ir fħim brihsħam audfin-ħoħħana dasħħas mahjās! Kaut jel reis wiċċi to atfishtu, ka mahjai un skohlai pee audfinasħanas ja-eet roħlu-roħka! Tad tik ween war no behrna labu augs panaħkt, un tad ween behrus augs few un għieem zil-ixwekeem par labu un s-fweħħibu!

Kahdas nedelas atpakał satikohs ar kahdu darba-beedri G. fgu, D. meestina; winsch man daschu no faweeem skohlas peedishwojumeem pastahstijo. Ibyaschi no weena skohlneeka, kas tagad Jelgawas real-skohla. Wisu to laiku, kamehr schis behrns pee G. fga bijis, ir wedees kā kreetnis, tschaklis, ustizams un katrā finā flavejams skohl-neeks. Kad nemaldohs, ir kalpa behrns. Par uszichtibu skohlotajs G. fgs winam dawhinajis Wahzu lasamo grahamatu, lai ar to pakawē sawus walas-brihschus. Behrenam kahdu deenu lafoht, mahte it bai-ligi issauz: „Sakti, dehls, kur tu tahdu grahamatu nehmi?“ — „Skoh-lotaja fgs man eschlinkoja,“ bij wina atbilde. Bet mahte ar to naw wis meerā, un no-eet pee skohl. fga un ihsti pahrlezzinajahs, waj tā ir, — un tad it meerigi aiseet prohjam. Pirms nogahja us Jelgawas real-skohlu, minetais skohlneeks atnahza no G. fga atwaditees. Behz tam G. fgs ee-eet sawā istabā, un kahdu brihdi wehlač winsch dīrd, ka klasē kas schnukst. Durvis atwehris reds sehnu roudam. G. fgs apwaiza-jahs, kamdebt schis raud. Skohlneeks nu ihsti dohd asarahn walas un atklahj skohlotajam sawu sirdi, un schnukstedams faka: „Man gruhti nahkahs scho weetu atstaht.“ G. fgs apmeerina un pamahza, lai tāpat tur isturahs, tad drihs ari ta skohla winam paliks mihta. Behrns apmeerinharts un eepreezinahts aigahja. Pee schi behrna mahju un skohlas audsefchana gahja rohku-rohla. Lab' tahdeem we-zakeem, kas sawus behrnus jau no masahm deenahm tahdā garā in audsejuschi, un kas fin, ka tas ir wineem no Deewa svehts usdewums, sawus behrnus kristigā garā audsinaht. Pee tā audsinateem behrneem manihs labus auglus, kas parahdahs gohdbihjaschanā, laipnibā un behrnischkigā paklausischana. Waj wezaki par to nejuht preeku sirdi, un waj behrns pats naw laimigs? Un jo laimigs skohlotajs juhtahs, ka wina puhlini naw bijuschi welti. Zaur scheem pahri waherdeem ari es no sawas puses gribiju wezakus paskubinah, lai sawus behrninuē mahjās audsinoht jau pee laika radina pee taisnibas, laipnibas un behrnischkigas paklausischanas, un lai nepalaishahs weenweenigi us skohlu, kā „ahūs us rageem“. Tahdā garā wezaki ar skohlu weenoti — pateesi panahks pee faweeem behrneem dauds preeka un labuma, un tahdā garā skohla un mahjās puhledamees — waresim ar preeku skati-tees us pa-audsi, kas taps jo kreetnaka un labaka. F. Speke.

Kapebz un kā muhsu gada-skohlas buhtu no seemas-skohlasm pilnigi schkiramas un kā patstahwigas skohlas usturamas. (Kirspehles-skohlas.)

(Sturjemes. Iauksföhsu leetā.)

Skohla ir ta weeta, kur behrni mahzabs un isglihtojahs preeksch  
fawas nahlamibas; skohlā tohp likts pamats nahlamai dīshwei.  
Kahda schi nahlamiba latram skohlenam buhs. — tas stchw Deewa  
rohka. Bet wißpahrigi war faziht, ka weena dala skohlenu paleek  
mahzibas un sinaschanas finā us semala pakahpeena, un ohtra dala  
grib eeguh augstakas mahzibas, lai waretu fasneegt augstakus sadish-  
wes pakahpeenus. Un jo wairak fahda tauta ir garā apdahwinata,  
un jo wairak winas rohka spehj, jo leelaks flaitz jauneklu dsenahs  
vehz augstakahm skohlas mahzibahm. Scho eewehrojht, ari muhsu  
skohlas likumi runā pirmkahrt no pagasta-skohlahm un ohtr-  
kahrt no kirspehles-skohlahm. Pagasta-skohlas pasneeds taks mahzi-  
bas, kas ir waijad sigas latram zilwekam, lai tas finatu, ko  
muhsu walsts un ko Deewa walstiba no wina prasa. Kirspehles-  
skohlahm buhtu tas usdewums, augstakas sinaschanas isplatiht, un ihpa-  
fchi fagatawoht behrnus preeksch augstakahm skohlahm. Par kirspeh-  
les-skohlahm, schihm augstaku sinaschanu isplatiijahm, mehs skohlas  
likumos atrohnam deemschehl kohti mas nosazijumu. Warbuht turp-  
mak ko sagoidisim. — Bet kad nu Latweeschi ir garā bagati apdah-  
winata tauta, kas wißpahrigi, valdeews Deewam, labi pahrtikuss, tad  
wina bes augstakahm sinaschanahm ne buht negrib valist. Tamdehł  
to rohbu, kas ir zehlees zaur tom, ka kohti mas kirspehles-skohlu,  
grib Kursemē ispildiht zaur gada- jeb labak fakoh — waſaraš-skohlahm.  
(Widsemē ir kirspehles- jeb draudses-skohlas.)

Tā tad mehs no kirspehles-skohlahm, kurās pehz augstakahm fina-  
fchanahm kahrigee behrni sapulzejahs no wifas kirspehles, yee labas  
teefas nemas newaram runaht. Wifas muhsu skohlas ir pagasta-  
skohlas, kur peedalahs behrni gandrihs tikai weenweenigi no ſawa  
peederigā pagasta. Ir pagasta-skohlas, kās tikai seemas laika tohp  
turetas; ir atkal pagasta-skohlas, kur bes seemas laika ari wasaru  
mahzibas pasneids, un tamdeht iſſchikrahs seemas- un gada- (jeb wa-  
faras-) skohlas. Kamehr pehdejōs gaddōs ihpaschi seemas-skohlas zaur  
pagastu ruhypigu gahdaschanu, kā ari weetahm zaur muischneežibas laip-  
nigu peepalihdsibu tuwojahs kreetneem foheem skohlas likumu mehr-  
kim, kā to laikraſtu ſinas apleezina, — tamehr muhsu gada-skohlas pehz  
skohlas likumu apſtiprinachanas naw nedspawairofchanas, nedspaplaſchi-  
naſchanas ſinā eewehrojami uſ preeſchu gahjuſchas. Winas ir gandrihs  
tahdas paſchas, kahdas bi ja preeſchu skohlas likumu apſtiprinachanas.  
Likumigeē nosazijumi par gada-skohlahm un par scho ſkohlu mahzibas  
plaſchumu paleek par muhsu gubernas wairakeem apgabaleem tik uſ  
papihra un wehl gaida uſ iſdewigo iſpildiſchanu. To tuhlit redſesim.

Muhſu gubernā ir laba dala tahdu pagastu, kuru eemichtneeki suhta behrnus gada-fkohlā tikai masā ſkaitā, tamdehſ ka pilnigu gada-fkohlu, kahdu „mahzibū rahditajſ“ no kahrto, newar eetaiſiht un uſtureht. Ir daudſ pagasta-fkohlu, kur gada-fkohlas mahzibā nahk 4, 5, zitōs pagastōs 8—10 fkohlas-behrni. Un tamdehſ ka ſchis masais pulziasch behrnū weenā laikā ne-eestahjahs, un ari now weenadi apdahwinati, nedſ ari weenadi ſawās ſinaschanās, — daschreis atgadahs, ka kahdā pagasta-fkohlā atrohdahs gandrihi tik kloſu,zik gada-fkohlenu. Ka tahdai buhſchanai waldoht, gada-fkohla newar tā plaukt, ka tam waijadsetu buht, ir prohtams pats par ſewi. Bet tas ari gaifchi rahda, ka tahdās fkohlas, kas labā ſkaitā ari ir, pilnigu, kahrtigu gada-fkohlu newar tureht ſeemas-fkohlai blaſam.

Muhſu gubernā ir wiſleelakā dala tahdas pagasta-ſkohlas, kurās strahdā tikai weens-weenigs t<sup>1</sup>ohlotajs. Tahdās newar gada-ſkohlu pilnigi tureht, ja neqrib ſeemas-ſkohlas nolaift. Ta tad zeltohs tas jautajeens, waj weens ſkohlotajs seemā war gada-ſkohlu un ſeemas-ſkohlu ta kohpt, ka ne weena, ne ohtra ſkohlaneteek valaifta? Schis jautajeens te tadeht ir waijadfigs, ka no pilnigas un nepilnigas ſeemas- un gada-ſkohlas wadishchanas atlez ne ween ſkohlas un ſkohlotaja labā flawa jeb neflawa, bet ari ſkohlas darba freeetnee jeb wahjee augli.

Schim minetam jauta jeenam raudsifim isskaidrojumu doht no diwahm pusehm. No pirmahs puses pareisi isskaidro pats „mahzibu rahditajs“. Prohti „mahzibu rahditajs“ nokahrto mahzibas preefsch seemas- un gada-fkohlas (§§ 20—31; 32—47) pehz skaita un plaschuma tahdā mehrā, ka weenām fkohlotajam ar wiseem saweem spehkeem ir ko strahdaht seemas-fkohla, un tāpat weenam fkohlotajam ar ncdaliteem spehkeem ir atkal ko strahdaht gada-fkohla, ja „mahzibu

rahditaja" nosazijumus un tautas waijadisbu grib ispildiht. Kad nu gada- un seemas-skohlas wadishanu usdohd weenam skohlotajam, tad tas naw zits nelas, ka kad weenam zilwelam usleek diwu zilwelku darbus! Tapehz skohlotajs, kam „mahzibū rahditaja“ nosazijumi seemas- un gada-skohla ja-isplida, nahk, ar lihdsibu faloh — tahdās juhtis, ka winsch juns, kas dsenahs diweem sakeem pakat, bet ne-weena nenoker. No ohtras puses augfchejais jautajeens isskaidrojahs, kad aprekhina jo shiki skohlotaja laiku un spehku pehz wina darba leeluma. Jo leelaks darbs, jo wairak laika un spehka waijaga. Skohlotaja darba leelums wairojahs ne ween ar skohlenu leelako skaitu, bet ari ar skohlenu nodalijumu jeb klasu wairumu. Jo wairakos skohlenu nodalijumos teek mahziba pafneegta, jo wairak skohlotaja laiks un spehks teek ajsnemts. Kad weenam skohlotajam jawada seemas- un gada-skohla, tad wina seemas- un gada-skohleni ja-eedala wismasaki 4 os nodalijumos: diwi nodalijumos seemas- un 2 nodalijumos gada-skohleni. Tahda wihsē no skohlotaja laika un spehka, kas us 4 behrnu-pulzinu isdalihts, nahktu katrā mahzibas-stundā par labu 1 puze seemas- un 1 puze gada-skohla, un 4. dala katram nodalijumam. Nu, ka prohtams, seemas- un gada-skohla war puſtik us preeskhu eet, ka kad katrā skohla strahdatu ihpasch skohlotajs. Bet ſchē ir jaleek wehrā wehl weena leeta: Jo semakā mahzibas un attihstibas pakahpeenā kahds skohlenu nodalijums stahw, jo wairak laika un spehka skohlotajs pefschkis ſhim nodalijumam. Turpretim pee augstakā mahzibas un attihstibas pakahpeenā efoschā nodalijuma skohlotajs isleetahs masak laika un spehka: Schini finā skohlotaja laiks un spehks nahktu us teem 4 skohlenu nodalijumeem, prohti us 1. un 2. nodalijumu seemas- un 1. un 2. nodalijumu gada-skohla tahdā skaitā jeb kahrtibā, ka 6: 5: 4: 3. Kad nu mahzibas laiks weenā stundā mehds 45 minutes garſch buht (jo it mas 15 minutes pa-eet, lihds pehz kahdas preeskhejas pabeigtas mahzibas stundas behrni pahrmija ſawas mahzibas leetas, noweetojahs galddos un nodohd ſawus usdohtohs iſſtrahdajumus), — tad skohlotaja mahzibas laiks (un spehks) pehz mineteem ſkaitleem nahktu par labu 15 minutes 1.- un 12½ min. 2. nodalijumam seemas-skohla, un 10 min. 1.- un 7½ min. 2. nodalijumam gada-skohla. Schee ſkaitli nu ſkaidri rahda, zik lohti mas nahk skohlotaja laiks un spehks us katru nodalijumu. Ko ſkohlotajs weenā mahzibas stundā war par 15 minutehm panahkt pee pirmseemneekem, pee kureem pa-eet labs laika gabals, lihds wi-neem kahda mahziba tohp gan mas gaifha, un kuri weenmehr uſraugami un ar pefpalidſbu eestiprinajami preeskchā nemtā mahzibā? Tāpat ko ſkohlotajs war panahkt 7½ minutes pee 2. nodalijuma gada-skohla? Un tadeht ka ſemakas klases behrni zaur lohti dalito ſkohlotaja laiku un spehku ir wahji us preeskhu tapuschi, schee tad, 2. un 3. ſemā augstakos nodalijumos nahkuschi, prafa atkal no ſkohlotaja wairak laika un spehka, un tomehr to doht ſchis — newar. Bes tam teem noschehlojameem ſkohleneem, kas katrā nodalijumā teek ſewim nodohti, kamehr ſkohlotajs zitōs trijōs nodalijumos strahdā, ir laika deewsgan apkahrt ſkaittees, gohritees, ſchahftitees un nedarbūs dariht (jauni spehki naw meerigi spehki)! Ari pats ſkohlotajs, kas weenā mahzibas stundā ir strahdajis 4. nodalijumos, ir labā mehrā notehrejis ſawus ſpehkus un newarehs wiſ wiſas mahzibas stundās un wiſos nodalijumos strahdaht ar tāhdū jautribu un iſweizibū, ka waijadsetu. Kas nu war no tāhdas ſeemas- un gada-skohlas iſnahkt, kur weens ween ſkohlotajs strahdā tahdā dalitā laikā un spehka? Tē teefcham ſhim Latweeschi ſakamam wahrdam japeepildahs, kas ſkan: „Ne zepts, ne wahrihts“: — ne mahzita, ne nemahzita ſeemas- un gada-skohla. Tadeht naw brihnus, ka wairakos apgabalds, kur ſeemas- un gada-skohlas nodohtas weena paſcha ſkohlotaja wadifchanai, ſchihs ſkohlas nerahda nekahdus raschenus auglus un tadeht nestahw eemihneeku lab-patifikhanā. — Warbuht ka kahds dohs us ſcho manu iſſkaidrojumu ſchahdas pretrunas:

Skoħlotajs war ſawu ſpehku yawairoht ar kahrtigu „valiħgu ſiſtemu“, ka par to ari „mahzibas rahditajis“ runā (§ 19, 1. pefſhme). Us tam ja-atbild, ka pee mahzibas pafneegfchanas, ihpaschī pee pirmseemneekem eefpehj ko labu panahkt — tikai ſkohlotaja paſcha iſweizigā darboschanahs, bet ne wiſ kahda iſweiziga ſkohneka valiħdiba, kas tik ſawā finā zeenijama. Pee tam es atgħidinu, ka pirmā wiſvaħriga Kursemes ſkohlotaju konferenži tika par fħahdu „valiħgu ſiſtemu“ ppreſchoht eewehrohts ſchis jautajeens: Kad kahds augħxklas ſkohlas-behrns mahzibas noliktas mahzibas stundās kahdu apakħikklu, kad tad winsch pats mahzifees? Un wiſa konferenze weenojahs tais dohmās, ka valiħgu ſiſtema war deriga buht wiſwairak brihwstundās pee repiteerefħanas, ka ari pee daschu wahru

— ka geografijsas un weħturex noſauzeen galwā eekħaħħanas. Bet mahzibas stundās ſkohlotajam paſčam buhs buht behr-neem preeskchā un pakatā. — Tē atkal kahds warbuht ſazihs:

Kad ſkohla atgadahs wairak nodalijumu jeb klasu, tad mahzibas stundās war ta eedaliht, ka taħs mahzibas, fuksas jo gruhħakas un wiſwairak prafa ſkohlotaja ſpehku un iſweizibū, nenahk wiſas klasas us reiſ, ta ka weenā klasa leegakas un oħra klasa gruhħakas mahzibas buhtu nemamas. — Bet kuri nu ir tee leegakee mahzibas preeskħmeti? Esmu wairakus gadus ſkohlotaja amatu kohpis un ta-tħelu ne-efmu neweenu taħdu mahzibas preeskħmetu atradis, ko behr-neem paſneedsoht, waretu wehl ko zitū uſnemteeš dariht. Sinibas jeb prahta-mahzibas prafa no ſkohlotaja labu iſweizibū metodiskā iſſtahħiġħanā un atprashħanā. Mechanikas mahzibas, ka rakstħiħ, ſiħmet, laſħi (pirmā pakahpeenā) prafa atkal weiklu eerahħiġħanu un pefpalidſbu un ſtingru uſraudſbu iħpaſchi pee pirmseemneekem. Un kahd to nedara, tad mahzibas augli newar rascheni rahditees. — Beidsoht wehl daſħ ſazihs:

Skoħlotajs, kam weenam ſeemas- un gada-skohla jawada, war brihwstundās iſleetah preeskħi gada-skohlas. Naw leedsams, ka da-ħċas ſkohla ta dura, ka p. peem, gada-skohlenus mahza riħtōs preeskħi pulkten aſtonem, pušdeenās preeskħi diweem un wakard. Kur ta dura, tur finams ſkohlotajam weenmehr ta jastrahdā un jakust, ka kahdai uſfelletai maſħinei, kura i bes apstahħchanahs ja-eet, lihds to atkal aptur. Bet tē ir atkal ja-eewehro, ka ſkohlotajam brihwstundās jau ir deewsgan darba ar kahrtibas weſħanu, daschu klasu pahrklauſħinachanu u. t. v. Pee tam winam waijaga jaunus ſpehku ſmeltees preeskħi naħħamahm mahzibas stundahm. Jo mundrak ū jautrak ſkohlotajs jutisees pee mifas un gara, jo jautraka un iſweizigaka buhs wina darboschanahs mahzibas stundās. (Ari ne-aismirris, ka — weenam pagasta-ſkohlotajam ir behrni un mahzibas stundas dauds leelakā ſkaitā, nelka pilseħtas ſkohlotajam.)

(Turpmal beigums.)

## Par nodohmā nemteem Kursemes dseedaschanas fweħtieem 1882. gada.

(Beigums.)

Mehs Latweeschi efam tan ſinā ħermiġi zilwelki, ka nedohdamees meerā ar wahrdeem, kas dasħam warbuht jaunki ſkan, bet naw labi ſaprohtami, jo gribam ſkaidribu katrā leetā. „Balfs“ runā no „muhsu“, un meħs ſchobs wahrdus tullojam no Latweeschi „ſkaugeem“, kam ſchidha gada dseedaschanas-fweħtki u. t. j. pr. efoħ duħru-sħeess azis. Muhsu ſlaugi ir allasch muhsu pretineeki, no kureem ja-fargħahs. Tamdeht meħs „Balfi“ pateiktoħs, kad buhtu tik laba un mums ſkaidri ſaqiżu un peerahdi, kuri un kur iħsti iraid ſchidha Latweeschi tautas ſlaugi un pretineeki, ka lai newilus ne-ekriktam winu walgħos un nagħos. Nefkaidri, pa puſei aplaħħti un pa puſei atklaħti wahrdi, kas ka migħla wiħstisti un no kureem nesinam, us ko iħpaſchi ſiħmejħabs, fajek firdihs ne-istizibu pret muhsu tuwakeem, ta ka ween ſħo, oħris to un trefħħas gandrihs katru zilwelku, pat ſawu draugu uſluħko ka ſlaugi un pretineeku. Un meħs Latweeschi ne buht negriham buht liħdiġi finammi brunineekam Don Kifhotam, kas pehz kahdas weżas teikas — pret kohkeem un weħja-fudmalahm faroja, doħmadams, ka tee wina pretineeki un naidneeki.

Wehl mums japeemin, ka ar „Balfi“ newaram buht weenis prahħi, ka „abee leelajee dseedaschanas-fweħtki efoħt laipu metu ſħi starp Daugawas mahmulinas kreisħabs un labħas puſes deħleem“. Waj tad preeskħi ſħeem abee m-fweħtieem bij kahda grava jeb platiżma starp Kursemes un Widseħħes Latweeschi? Mehix to nekkad ne-efam manijschi! Mehix preezajamees par noſwinetem wiſpahrigiem Latw. dseedaschanas-fweħtieem un fakam wehl reiſ valdeewi wiſeem teem, kas mums ſchobs jaunkohs fweħtkus iſgaħħda, bet to tak newar teik, ka ſchidha ſweħtki ir metu ſħi laipu, i ka taħs lihds tam nebuħħu bijis. Ne wiſ zaur min. dseed-fweħtieem ir ſchidha laipa zehlu ſħeess, bet dseed-fweħtki ir zehlu ſħeess ſchidha laipas deħħi, par kura Widseħħes un Kursemneeki ir ſħurp un turp għajnej, draudfigi ſawā ſadidhew fa-tidħiġi. Schi laipa ir gadu-ſimteni weża! Schi laipa ir — muhsu weenadde preeki un weenadħas behħas, — ir muhsu weenadħas likkeni, kas par mums nolemi. — Schi laipa ir — muhsu tiziħa un waloda; laipa, kas jau fen mesta un ko Deewa ſchelastiba un muhsu Augħiġ Semes-tekha ſpeħzigħa roħka fargadama foggia. — Un ſchidha laipu ne buht ne-aismi ſħihs — Kursemes dseedaschanas-fweħtki.

Tamdeht — ja nerastohs swarigaki eemesli un leelaki tawekli, nelā tee no „Balhs“ ussibmetee — mehs no fawas puses luhdsam minetohs fungus, lai neschaubigi tahtak ruhpejahs par no mums zereteem un gaiditeem Kursemes dseed.-swehtkeem. Luhdsam Stendera, Beh-tina un Weidemana tgus, lai pee laika sahk par musikas- un dseefmu dalu gahdaht. Luhdsam kohru wadonus un kohrus, lai ar preezigu firdi kerahs pee fawa jauka darba. Luhdsam tautas dehlus un seltenites, ko Deewa ar skanahm, jaukahm balsihm apdahwinajis, luhdsam, lai pulzejahs, kad warbuht taps aizinati un us dseedaschanas-swehtkeem eeluhgti. — Labi un apdohmigi waditi dseedaschanas-swehtki, kas kalpo tikai beswainigeem dseefmu preekeem ween, ne wis ween eeprezzina swehiku dalibneekus us kahdu azumirkli, bet palihds prahdu un firdis isglihtoht un pazilaht. Un tahdi Kursemneku dseedaschanas-swehtki 1882. gadā — nebuhtu „par beeschi“ nahkuschi, nedē ari palikuschi par nowalkateem jeb „ildeenischkeem un weenaldsigeem“.

## Oktobra mehnesi ew. litr. valihdsibas-lahdes Jelgawas aprinka komiteja fanehma schihs mihlestibas dahwanas:

No Kalnamuischās dr. (Hofzumbergen) 28 rbl. 77 kap.; no Neistates (Taurogas dr.) 18 rbl.; no Dalbes-Klihwes dr. 7 rbl.; no Talsu dr. 20 rbl., un no Jelgawas Trijadibas-basnizas upura 3 rbl. Kohpā 76 rbl. 77 kap.

Direktors G. v. Fircs.

No Tukuma Latv. dr. 23 rbl. un no Edses dr. 6 rbl.

Kafeeris Georg Ullmann.

Sirfnigi pateizohs par 110 rbl. f., ko Nihzes mahzitais Bra-sche no Nihzes un Bahrtawas draudses man pefuhtija preeksch ew. baduzeetejeem Wolgas kolonijas.

G. Kožmann,  
Wolgas kalmi puses prahwests.

## M i s i o n e s l a v a.

### Pahrfkats par misiones-druwahm.

Gsaj. 66, 19.—21.: Es fuhtischu no teem isglahbteem pee teem paganeem, us tahn tahlejahn falahm, kas manu flawu naw dīrdejuschhi un manu gohdibu naw redsejuschhi, un tee stah-stihs manu gohdibu starp teem paganeem, un tee atwedihs wi-fus juhju brahtus no wi-fahm paganu tautahm. Un no teem es zitus nemfchu par preestereem un lewiteem.

[III.] Asija. 3. Pakal-Indija.

1) Birma. Pakal-Indijā, no Preeksch-Indijas leelahs Ganges-upes pret rihteem, pirmā walsts ir Birma, muhsu deenās weena no tahn wi-saugligakahm misiones-druwahm. Gan ne Birmaneeschi, kas pa leelakai dalai Birmas walsti eedishwo, bet winu starpā masa panikhustauta, Karēni, kas beesōs meschōs us augsteem Himalaja kalneem dīshwo, ir tee, kas schini misiones-druwā ar waru pehz Deewa walstibas speschahs. Pee wineem strahdā Amerikaneeschū Baptisti, sef-schanas gruhtumu panesdamī un plauschanas preeku baudidamī. No Baptisteem finam, ka tee tahdus zilvekus ween peelaish pree Kristibas, no kureem war redseht, ka tee pateeji atgresufches; tad ari waram sapraast, ka wini nebuhs steigufches ar Kristibū, gribedamī draudschi skaitlu wairoht. Tomehr zitadi newar buht, ka pee tahn draudschi, kas kalnōs un meschōs isklihduscas, un pee kurahm misionari gruhti war peetapt un ta kohpschana japamet dīsimtu mahzitaju rohkas, wehl rohnahs daschadi truhkumi un wainas; ta p. pr. ar skohlas leetahm wehl eet paplahni, — ihpaschi pee augustahm skohlahm, kur skohlotaji, mahzitaju palihgi teek isaudsini, wehl leels truhkums ir. Ari zita misiones-beedriba, tizibas isplatischanas beedriba, no Englantes tai druwa ir eelausufees un meklejusi tur plaut, kur naw sehusi, zitus Baptisti skohmeisterus un mahzitaju palihgus, wineem leelaku lohni apfoholidama, fewim pakal wilksi, un scheem lihds ari zitus draudschi lohzelkus, ta ka muhsu deenās Karēni Baptisti draudschi skaitlis no 18 tuhst. 342 kristiteem us 17 tuhst. 880 ir atpakal gahjis. Ihpaschi stazionē Taungu, kur ar leelu felmi strahdaja misionars Masons, zaur wina pascha feewu leela schekschanas notikusi. Schi seewa, is-gudroteem mahneem padewufees, kahdus tubkostochus no fawa wihra draudsies fewim pakal wilksi, pefauza sklaht tizibas isplatischanas beedriba; schi, kur winai buhtu bijis ta wilstigā feewa japamahza pehz ta apustuta wahrdeem Kol. 3, 18.: juhs feewas efeet paklausigas faweeem wi-hreem, ta ka peeklahjahs eelfch ta Kunga, paklausidama tahdai faulkshana, nahza ar eemefleem, it ka Karēni no Baptisteem newarohd dabuht mahzitojus, un opmeta Taungā ohtru misiones-stazioni. Gan zitas weetās Baptisti weenā gadā dabuja 700 dwehselu kristiht. Preeksch misiones-darba ari starp Birmas Karēneem wehl ruhmes netruhst; no tahn 300 tuhst. dwehselehm wehl leelakā dala neka nesin no Ewanglijuma, un zitas 50 tuhst. Karēnu dwehseles wehl dīshwo Siamas walsti, kur Buda-tizibai padewufches — masak klausai tai Ewanglijuma mahzibai, nelā winu tauteefchi Birmas kalnōs. Zitas Baptisti misiones-stazioni ir Rangun, kur wineem ir seminarija un drukatawa, Maalmein, Prome un zitas, kuras ari strahdā pee Buda-tizigeem Birmaneescheem, kas ir zeetaka druwa; to-mehr ari starp Birmaneescheem wineem ir 820 draudsies-lohzelki sala-

siti, un weenā paschā gadā 86 tika kristiti. Tizibas isplatischanas beedribai ari ir stazione Maalmeinē un Rangunā, kur wairak puhlejahs ar skohlahm; tāpat ari Birmas galwas-pilsehtā, Mandale, kur ari kohnina pilī skohlu tura. Bes tahn minetahm beedribahm wehl katolu misione ustura kahdas stazioni Birmas walsti.

2) Siam a ar fawu Buda-tizibū ir pahrlieku zeeta misiones-druwa. Kahds misionars raksta, ka winsch gan il fwehtdeenas preeksch masas sapulzinas Deewa wahedus fludina un traktates isdala, bet tas ir wiss, un ar fids fahpehm winam jareds, ka wiss puhlinsch palek bes aug-keem. Siamā strahdā trihs Amerikaneeschū misiones-beedribas, Amerikaneeschū presbiteru-draudse Bankokā, galwas-pilsehtā, ar 18 draudsies-lohzelkeem, Petchaburi ar 16 lohzelkeem un Ayuthiā, kur wehl nefahda draudse naw falafita. Amerikaneeschū misionar-naru-beedriba strahdā ar weenu strahdneeku Bankokā; tāpat ari Bankokā Amerikas Baptisteem ir weena stazione, ihpaschi eezelta preeksch Kih-neeschēem wehl tanī laikā, kad Kihna misiones-darbam bij aisslehgta; un kad Kihna fawas durwis bij atwehrusti, tad ziti misionari gahja us Kihnu; weens no teem misionareem, fawu darba-druwu mihtu ture-dams, nedrikstjea winu atstaht, un raksta, ka winsch draudsiti no 113 dwehselehm falafijis un weenā gadā 30 kristijis. Katolu misione, kura jau preeksch 200 gadeem scho druwu apkohpa un leelas waijschanas iszeetu, Bankokā skaita 7000 dwehselu.

3) Anama ir weena no katolu misiones wi-saugligakahm dru-wahm, kur katolu misionari ar faweeem ajsins-leezineekeem wezōs un jaundos laikos kristito agis us fewim greefuschi. Deemschehl katolu misionē Ewanglijuma gaishums or mahnu-tizibū fajaults. No teem brih-numa-darbeem, kas noteckoht zaur ajsins-leezineeku kauleem, katolu misionari smelahs drohfschibū pee tizibas apleezinachanas, bet Ewanglijka fids par tahdeem mahneem reebj. Schi gadu-simtena eefah-kumā zaur Frantschū misionaru palihgu kohnisch Gialong tapa zelts us waldibas-krehslu un bij duhfschigs misiones aissahmetajis, bet wina krohna-mantineeks atkal turejahs pretim misiones-darbam un waijaja tohs misionarus. Pehz tam Frantsija un Spahnijs ar kara-spehkeem Anama kohninu speeda pee deribas, kurā apfohlijash kristitus far-gaht, un Frantschi Saigonā tura kara-spehlijs teem kristiteem par atspaidu. Kohnisch pats tura labu prahdu pret teem fwechnekeem, bet wina walsts-kungi labprahd winus gribetu isdeldeht ar uguni un sohbini. Bet walsts seemelos Kihneeschū sklepawu bari wineem dara tik dauds raises, ka nespēj rohkas peelikt pee misionareem, ta ka schee ar meeru fawu sefklu war seht. Katolu misione skaita: Kochinkhnā un Kambodschā (ta fawz tohs semes-gabalus pret Kihnas rohbeschahm) 92 tuhst. dwehselu, Tonkinā (pret deenwideem) 1 milj. 190 tuhst. dwehselu, pee kureem strahdā 53 misionari ar 205 dīsimteem preestereem. No Tonkinas raksta, ka weenā gadā lihds 52 tuhst. 935 paganu behrnus zaur nohtes-kristibu pee kristigas draudsies pedaliju-schi. Mums, mihtais lafitajs, to rakstoht nahk tahdas dohmas, ka tahdas kristibas wezakeem nesinoht un sklepē buhs notikuscas, un nesinam, waj zaur tahdu darishamu Deewa walstibai un misiones-darbam kahdi augli buhs zehlusches. Tonkinā strahdā Spahnijs preesteri; zitas druwas Frantschi.

(Turpmal wehl.)